

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

(๑) การพัฒนากฎหมาย

(๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม

ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดให้กฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีเป้าหมายหลักให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เป็นกลไกสำคัญที่มุ่งเน้นให้กฎหมายมีความเป็นพลวัตรที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยมีความคืบหน้าช้า ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่างของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐรวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอก ในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาท

ของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย และภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการคุกคามทางเศรษฐกิจโดยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทยระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทย

□ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง -

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา ขอบเขตของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

เนื่องจากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลาหนึ่ง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการแก้ไข/ปรับปรุงกฎหมายอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้มีบทบัญญัติความผิดบางประการไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างทันท่วงที อาทิเช่น มีคดีความผิดท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษบางฐานความผิดที่ไม่มีโทษทางอาญาทำให้ไม่สามารถประกาศกำหนดรายละเอียดลักษณะความผิดได้จึงไม่สามารถรับไว้ดำเนินการเป็นคดีพิเศษได้ หรือกฎหมายบางฐานความผิดได้มีการยกเลิกหรือรวมกับกฎหมายอื่นแล้ว จึงไม่มีเหตุจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายเหล่านี้ไว้อีกต่อไป หรือความผิดท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษบางฐานความผิด ในสถานการณ์ปัจจุบันไม่มีความรุนแรงที่จะต้องป้องกันปราบปรามโดยใช้วิธีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ หากคณะกรรมการคดีพิเศษเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องดำเนินการ ก็สามารถมีมติตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้รับเป็นคดีพิเศษเป็นรายเรื่องได้ การแก้ไข/ปรับปรุงความผิดท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ จึงเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมและเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เพื่อให้มีการปรับปรุงการพิจารณาลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นคดีพิเศษ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ทำให้อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ สามารถส่งเรื่องต่อไปยังกระบวนการยุติธรรมในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาลได้ครบถ้วน รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ

อันจะส่งผลดีต่อการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม สร้างความมั่นคง ปลอดภัยให้กับประเทศและประชาชนโดยรวม

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

-ปรับปรุงคดีความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ยกเลิกข้อกำหนดที่ให้คดีความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษบางฉบับที่เป็นคดีพิเศษอยู่แล้วไม่ให้เป็นคดีพิเศษต่อไป หรือมีหน่วยงานเจ้าของกฎหมายที่รับผิดชอบดำเนินการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีใช้คดีพิเศษอยู่แล้ว

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

-ตามประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๖๒ ไม่มีการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดในคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมาย ๑๓ ฉบับที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ที่เสนอขอยกเลิก ส่งผลให้ไม่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ต่อไป จึงสมควรเสนอขอยกเลิกบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษให้เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่อย่างไร -

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

-ร่างกฎหมายฉบับนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอาญา โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมาย ๑๓ ฉบับที่เสนอขอยกเลิก แม้จะทำให้ไม่เป็นความผิดที่เป็นคดีพิเศษอีกต่อไป แต่คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมาย ๑๓ ฉบับ บางฉบับยังอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญาที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด บางฉบับเป็นคดีความผิดที่ไม่มีโทษทางอาญาหรือมีการยกเลิกหรือรวมกับกฎหมายอื่น บางฉบับในสถานการณ์ปัจจุบันไม่มีความรุนแรงที่จะต้องป้องกันปราบปรามโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ หากคณะกรรมการคดีพิเศษเห็นว่ามีคามจำเป็นจะต้องดำเนินการก็สามารถมีมติตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้รับคดีพิเศษเป็นรายเรื่องได้

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

-ร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระแก่ผู้ใด

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก่ไข คู่คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

-ไม่มีผู้ได้รับผลกระทบตาม ข้อ ๖.๑

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

-เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขบัญชีความผิดท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน จะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ทำให้อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษที่มีอยู่สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ สามารถส่งเรื่องต่อไปยังกระบวนการยุติธรรมในชั้นพนักงานอัยการ และชั้นศาลได้ครบถ้วน รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อกระบวนการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ในกระบวนการยุติธรรม สร้างความมั่นคง ปลอดภัยให้กับประเทศและประชาชนโดยรวม

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

-ภายหลังจากกฎหมายมีผลใช้บังคับเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จะมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษและการประชาสัมพันธ์เพื่อให้รับรู้เป็นการทั่วไปในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

-ใช้ช่องทางเผยแพร่ข่าวสารทางเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

-จะมีการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรมและเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน - บาท อัตรากำลังที่ต้องใช้ - อัตรา อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว ๑,๓๕๔ อัตรา อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น - อัตรา

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

-ไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทางลบ

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

๘.๒.๑ การปรับปรุงแก้ไขบัญญัติความผิดท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษให้มีความเหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากคดีความผิดกฎหมายบางฉบับท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษบางฐานความผิดที่ไม่มีโทษทางอาญาทำให้ไม่สามารถประกาศกำหนดรายละเอียดลักษณะความผิดได้จึงไม่สามารถรับไว้ดำเนินการเป็นคดีพิเศษได้ หรือกฎหมายบางฐานความผิด ได้มีการยกเลิกหรือรวมกับกฎหมายอื่นแล้ว และไม่มีเหตุจำเป็นต้องกำหนดกฎหมายเหล่านี้ไว้อีกต่อไป หรือความผิดท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษบางฐานความผิด ในสถานการณ์ปัจจุบันไม่มีความรุนแรงที่จะต้องป้องกันปราบปรามโดยใช้วิธีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ หากคณะกรรมการคดีพิเศษเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องดำเนินการ ก็สามารถมีมติตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้รับเป็นคดีพิเศษเป็นรายเรื่องได้

๘.๒.๒ การปรับปรุงแก้ไขบัญญัติความผิดท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษให้มีความเหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนสามารถที่จะได้รับบริการด้านคดีพิเศษถูกต้องตรงกับสภาพของกฎหมายที่มีการบังคับใช้อยู่จริง

๘.๒.๓ ทำให้การใช้งบประมาณในการดำเนินคดีพิเศษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๘.๒.๔ แม้จะมีการยกเลิกความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญญัติท้ายพระราชบัญญัติฯ บางฉบับ แต่ไม่กระทบถึงประชาชนเพราะมีหน่วยงานเจ้าของกฎหมายที่รับผิดชอบดำเนินการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีใช้คดีพิเศษอยู่แล้ว

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

-ไม่มีผลกระทบ

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

-ไม่มีผลกระทบ

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

-ตามมาตรา ๕ พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ มีบทบัญญัติให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษไว้อยู่เดิมแล้ว

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

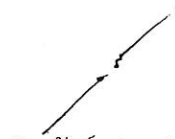
-

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

-

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ พันตำรวจโท

(กรวัชร ปานประภากร)

ผู้ตรวจราชการกระทรวงยุติธรรม รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นายธีรชัย จันพินิจ

หมายเลขติดต่อ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๘๘๘ ต่อ ๕๑๗๑๑

โทรสาร ๐ ๒๙๗๕ ๙๘๑๘

E-mail: teerachai_c@dsi.go.th